

РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОСУДДЯ

Людмила Скомороха

кандидатка юридичних наук, заслужена юристка України,
завідувачка відділу з питань реалізації повноважень з питань
незалежності суддів секретаріату Вищої ради правосуддя
(Київ, Україна)
skomorokhalv@gmail.com

УДК 342.565:347.962 (477)

ОКРЕМІ СКЛАДОВІ ПОСАДИ СУДДІ В УКРАЇНІ

АНОТАЦІЯ. У статті досліджуються питання забезпечення формування ефективного, незалежного суддівського корпусу України. Авторка звертає увагу на малодосліджене питання порядку набуття повноважень судді в Україні, а також окремих аспектів, які можуть призвести до позбавлення статусу судді. Зазначено про необхідність унормування порядку проходження початкової підготовки судді, зважаючи на положення п. 14¹ ч. 1 ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Ступінь довіри народу до влади визначає рівень демократизації суспільства, його ставлення до таких понять, як патріотизм, відданість, єдність щодо загальнодержавних ідей і цілей, прагнення до розбудови демократичної, правової держави, яка зможе гарантувати своїм громадянам добробут та процвітання.

Судова влада зобов'язана діяти згідно з Конституцією і законами України, і в цьому проявляється державна сила судової влади, яка не повинна нехтувати своїми принципами, має завжди діяти в ім'я закону і справедливості. Саме висока місія суду дає можливість будувати громадянське суспільство, члени якого та їх об'єднання користуються широким колом прав і свобод, а всі їх взаємовідносини будуються на основі права.

Мета статті полягає у висвітленні важливості та актуальності дослідження законодавчого закріплення порядку та умов непроходження початкової підготовки судді, у якого відсутній стаж роботи на посаді судді, а також чіткого визначення дисциплінарного стягнення, яке має накладатися на суддю за непроходження цієї підготовки.

Україна перебуває в стані постійного пошуку й удосконалення шляхів формування незалежної судової гілки влади. Проте ці процеси не повинні гальмувати діяльність суду та поповнення його новими суддями, оскільки життя не стоїть на місці і суддівський корпус потребує постійного оновлення.

Формування суддівського корпусу з кола осіб, які найбільш підходять за своїми професійними і особистими якостями на посаду судді, є одним із ключових аспектів успішного завершення судової реформи і створення сильної та незалежної судової влади, що має високий авторитет у суспільстві.

Авторка доходить висновків щодо: доцільності комплексного розгляду питання ефективності діяльності суддівського корпусу в Україні; важливості привернення уваги до питання формування суддівського корпусу; необхідності застосування прозорих і зрозумілих процедур зайняття посади судді, які мають чітке законодавче регламентування, з метою унеможливлення використання суб'єктивних чинників чи впливу сторонніх осіб.

Ключові слова: судова влада; суддя; проходження початкової підготовки судді; дисциплінарна відповідальність судді; незалежність суддів.

Дослідження питання ефективного формування суддівського корпусу набули відображення у працях В. Тація, Ю. Грошевого, В. Авер'янова, І. Марочкіна. Проте слід зазначити, що питання підвищення довіри народу до судової влади є вельми актуальним і недостатньо дослідженим. Це зумовлює потребу у проведенні досліджень у цій царині.

Метою дослідження є питання підвищення довіри громадян до суддів і судової гілки влади, аналіз існуючих національних процедур стосовно набуття повноважень судді для здійснення правосуддя, удосконалення національного законодавства, унеможливлення тиску та впливу на суддівський корпус у рамках чинного законодавства, дотримання принципу незалежності судової влади в Україні.

Судочинство відіграє особливу роль як правовий механізм контролю громадянського суспільства за різними гілками влади, як важливий елемент у системі стримувань і противаг. Особлива роль суду полягає в тому, що він – арбітр у суперечках про право. У правовій державі тільки судова влада може відправляти правосуддя. Судова влада – специфічна, незалежна гілка державної влади, здійснювана шляхом свідомого, колегіального розгляду і вирішення в судових засіданнях суперечок про право¹.

У світовій практиці підбір суддів не ставиться в залежність від порядку набуття посади судді. Відповідно до п. 10 Основних принципів незалежності судових органів², прийнятих VII Конгресом ООН щодо запобігання злочинності та поводження з правопорушниками, схвалених резолюцією 40-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН від 13 грудня 1985 р., № 40/126, Ефективних процедур здійснення Основних принципів, що стосуються незалежності судових органів³, прийнятих Економічною і соціальною радою ООН (ЕКОСОР) у 1989 р., і положеннях Європейської хартії про статус суддів⁴, прийнятої 10 липня 1998 р., будь-який метод підбору суддів повинен не лише гарантувати від призначення суддів з неправомірних мотивів, захищати від дискримінації щодо кожної конкретної особи, але одночасно саме призначення, як і виборність, повинні здійснюватися на підставі об'єктивних факторів, зокрема здібностей, моральних якостей, досвіду.

На виконання ч. 1 ст. 79⁵ Закону України «Про судоустрій і статус суддів»⁵ Вища кваліфікаційна комісія суддів України завершила проведення співбесід з 434 кандидатами на посади суддів у межах конкурсу на зайняття 560 вакантних посад суддів у місцевих судах, оголошеного 14 вересня 2023 р.⁶ Це

¹ Л. Вінокурова, 'Судова система в Україні: необхідність реформування' [2007] 32 Актуальні проблеми політики. Збірник наукових праць 111–119.

² Основні принципи незалежності судових органів. Схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї від 29 листопада та 13 грудня 1985 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_201#Text> (дата звернення 16.12.2024).

³ Procedures for the effective implementation of the basic principles on the independence of the judiciary. Resolution 1989/60, 15th plenary meeting, 24 May 1989 <https://www.unodc.org/res/ji/import/international_standards/procedures_for_the_effective_implementation/procedures_for_the_effective_implementation.pdf> (accessed 16.12.2024).

⁴ European Charter on the Statute for judges and Explanatory Memorandum. Strasbourg, 8–10 July 1998 <<https://rm.coe.int/090000168092934f>> (accessed 16.12.2024).

⁵ Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>> (дата звернення 16.12.2024).

⁶ Результати конкурсу на зайняття 560 вакантних посад суддів у місцевих судах (29.05.2024) <<https://vkksu.gov.ua/news/rezultaty-konkursu-na-zaynyattya-560-vakantnyh-posad-suddiv-u-miscevyh-sudah>> (дата звернення 16.12.2024).

фактично означає завершення процедур добору суддів, розпочатих у квітні 2017 р. При цьому була застосована оновлена процедура вибору кандидатами судів, яка полягає в тому, що кандидат з першим місцем у рейтингу обирає місцевий суд, у якому він бажає працювати, першим, другий у рейтингу обирає другим, третій у рейтингу – третім тощо. Такий підхід убачається більш справедливим та прозорим. Однак є й зворотний бік: “непопулярні” суди ніхто не обирає. Понад 100 посад суддів у запропонованих судах залишилися вакантними. Учасники конкурсу свідомо припинили свою участь у конкурсі, не обравши посади в областях, наближених до Росії (Сумській, Харківській) та зони ведення активних бойових дій (Донецькій, Херсонській, Запорізькій, частково Миколаївській та Дніпропетровській областях). Цікавим є й факт, що посади в західних областях України користувалися навіть більшою популярністю, ніж посади в місті Києві⁷.

У Звіті Європейської Комісії щодо України від 8 листопада 2023 р. зазначалося, що ефективна (незалежна, якісна та ефективна) судова система та ефективна боротьба з корупцією мають першочергове значення, як і дотримання основних прав у законі та на практиці⁸.

Варта уваги й відповідна позиція Конституційного Суду України, за якою незалежність суддів є невід’ємною складовою їхнього статусу. Вона є конституційним принципом організації та функціонування судів, а також професійної діяльності суддів, які при здійсненні правосуддя підкоряються лише закону. Незалежність суддів забезпечується насамперед особливим порядком їх обрання або призначення на посаду та звільнення з посади; заборонаю будь-якого впливу на суддів; захистом їх професійних інтересів; особливим порядком притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності⁹.

У Звіті Європейської Комісії щодо України від 30 жовтня 2024 р., зокрема зазначено, що рекомендації Комісії від минулого року були частково виконані та залишаються в силі. Наступного року Україна повинна, зокрема, відповідно до плану “Україна 2024” продовжувати заповнювати вакансії суддів на основі покращеного законодавства у цій сфері¹⁰.

Рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 11 грудня 2024 р. № 366/зп-24 оголошено добір кандидатів на посаду судді місцевого

⁷ Тіньбовий звіт до розділу 23 “Правосуддя та фундаментальні права” Звіту Європейської комісії щодо України у 2023 р. <https://euneighbourseast.eu/wp-content/uploads/2024/09/ali_shadowreport_chapter23.pdf> (дата звернення 16.12.2024).

⁸ Ukraine 2023 Report. Accompanying the document Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. 2023 Communication on EU Enlargement policy. Brussels, 08.11.2023. SWD (2023) 699. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf (accessed 16.12.2024).

⁹ Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України про офіційне тлумачення положень частин першої, другої статті 126 Конституції України та частини другої статті 13 Закону України “Про статус суддів” (справа про незалежність суддів як складову їхнього статусу) від 1 грудня 2004 р. № 19-пн/2004 < <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v019p710-04#Text>> (дата звернення 16.12.2024).

¹⁰ Ukraine 2024 Report. Accompanying the document Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. 2024 Communication on EU Enlargement policy. Brussels, 30.10.2024. SWD (2024) 699 https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/1924a044-b30f-48a2-99c1-50edeac14da1_en?filename=Ukraine%20Report%202024.pdf (accessed 16.12.2024).

суду з урахуванням 1800 прогнозованих вакантних посад суддів у місцевих судах¹¹.

Відповідно до частин 1–6 ст. 69 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” на посаду судді може бути призначений громадянин України, не молодший тридцяти та не старший шістдесяти п’яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше п’ять років, є компетентним, доброчесним та володіє державною мовою відповідно до рівня, визначеного Національною комісією зі стандартів державної мови.

Не може бути призначений суддею громадянин, який: 1) визнаний судом обмежено дієздатним або недієздатним; 2) має хронічні психічні чи інші захворювання, що перешкоджають виконанню функцій із здійснення правосуддя; 3) має не зняту чи непогашену судимість.

Не може претендувати на посаду судді особа, до якої згідно із законом застосовується заборона обіймати відповідну посаду.

Не може претендувати на посаду судді особа, яка обіймає посаду члена Вищої ради правосуддя, члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, протягом часу перебування на відповідній посаді та протягом одного року після звільнення або припинення повноважень.

Не може претендувати на посаду судді особа, яку було звільнено з посади судді за вчинення істотного дисциплінарного проступку, грубе чи систематичне нехтування обов’язками, що є несумісним із статусом судді або виявило його невідповідність займаній посаді, порушення вимог щодо несумісності, порушення обов’язку підтвердити законність джерела походження майна або у зв’язку із набранням законної сили обвинувальним вироком стосовно такої особи, крім випадків визнання в судовому порядку протиправним рішення про звільнення із зазначених підстав або скасування обвинувального вироку суду.

Не може претендувати на посаду судді особа, яку було звільнено з посади судді за результатами кваліфікаційного оцінювання.

Кандидат на посаду судді відповідає критерію компетентності, якщо він володіє знаннями у сфері права та вміє їх застосовувати, має навички юридичного письма та правничої аргументації, когнітивні здібності. Кандидат на посаду судді відповідає критерію доброчесності, якщо відсутні обґрунтовані сумніви у його незалежності, чесності, неупередженості, непідкупності, сумлінності, у дотриманні ним етичних норм, у його бездоганній поведінці у професійній діяльності та особистому житті, а також щодо законності джерел походження його майна, відповідності рівня життя кандидата на посаду судді або членів його сім’ї задекларованим доходам, відповідності способу життя кандидата на посаду судді його попередньому статусу (частини 8 і 9 ст. 69 Закону України “Про судоустрій і статус суддів”).

Статтею 81 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” встановлено, що особа, призначена на посаду судді указом Президента України, набуває повноважень судді із здійснення правосуддя, включаючи право на отримання доплат до посадового окладу, за умов зарахування у штат відповід-

¹¹ Рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 11 грудня 2024 р. № 366/зп-24 <https://vkksu.gov.ua/sites/default/files/field/file/no_366zp-24_vid_11.12.2024.doc> (дата звернення 16.12.2024).

ного суду, складення присяги судді і проходження початкової підготовки у випадках та порядку, встановлених цим Законом. Датою набуття суддею повноважень із здійснення правосуддя визначається дата виконання останньої з цих умов.

Відповідно до ч. 3 ст. 89 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” особа, призначена на посаду судді та в якій відсутній стаж роботи на посаді судді, з метою отримання практичних навичок роботи в суді проходить початкову підготовку в Національній школі суддів України тривалістю не більше 350 академічних годин та не довше двох місяців. Програму та порядок проходження початкової підготовки затверджує Вища кваліфікаційна комісія суддів України за пропозицією Національної школи суддів України.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України рішенням від 10 липня 2024 р. № 219/зп-24 затвердила Порядок проходження початкової підготовки судді в Національній школі суддів України¹². Положеннями Порядку проходження початкової підготовки судді в Національній школі суддів України, зокрема, передбачено, що початкова підготовка проводиться тривалістю не більше 350 академічних годин та не довше двох місяців.

Формами початкової підготовки є: очна (навчання у реальному часі: офлайн та/або онлайн); дистанційна (у режимі відкладеного часу на базі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій); змішана (поєднання зазначених форм навчання).

Заслуговує окремої уваги положення щодо відрахування слухачів з початкової підготовки, зокрема, слухачі-можуть бути відраховані з початкової підготовки наказом Національної школи суддів України: на підставі заяви судді з підстав, передбачених Законом; за відсутності на навчальних заходах незалежно від форми проведення більше 15 відсотків часу початкової підготовки; вчинення дисциплінарного проступку.

Відсутністю на навчальних заходах вважається також участь без увімкненої камери (ноутбука, комп’ютера, мобільного телефону, планшета), що проводиться онлайн більше 15 відсотків часу початкової підготовки.

У разі відсутності слухача на навчальних заходах будь-якої форми проведення без поважних причин або участі без увімкненої камери (ноутбука, комп’ютера, мобільного телефону, планшета) на навчанні, складається на підставі скринінгу відповідний акт про відсутність слухача на заняттях.

Копія (витяг) наказу Національної школи суддів України про відрахування з початкової підготовки надсилаються до суду за місцем роботи судді та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. У випадку непроходження суддею початкової підготовки, витяг з наказу Національної школи суддів України про відрахування також надсилається до Вищої ради правосуддя.

Непроходження суддею початкової підготовки є підставою для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності в порядку, визначеному законом.

Відповідно до п. 14¹ ч. 1 ст. 106 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в

¹² Про затвердження Порядку проходження початкової підготовки судді в Національній школі суддів України та програм початкової підготовки: рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 10.07.2024 № 219/зп-24 <<https://vkksu.gov.ua/doc/pro-zatverdzhennya-poryadku-prohodzhennya-pochatkovoyi-pidgotovky-suddi-v-nacionalniy-shkoli>> (дата звернення 16.12.2024).

порядку дисциплінарного провадження, зокрема, з підстави непроходження суддею початкової підготовки, передбаченої ст. 89 цього Закону.

Положення про порядок складання кваліфікаційного іспиту та методику оцінювання кандидатів¹³, затверджене рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України 19 червня 2024 р. № 185/зп-24, передбачає, що підставою виключення кандидата на посаду судді з Резерву на зайняття вакантних посад суддів місцевого суду (далі – Резерв) є: подання особистої заяви про виключення з Резерву; закінчення строку перебування в Резерві; ухвалення Комісією вмотивованого рішення про виключення з Резерву у разі виявлення невідповідності особи вимогам до кандидата на посаду судді за результатами перевірки; ухвалення Вищою радою правосуддя рішення про відмову у внесенні подання про призначення кандидата на посаду судді за результатами конкурсу; видання указу Президента України про призначення на посаду судді; смерть кандидата. Підставою виключення судді з Резерву є: подання особистої заяви про виключення з Резерву; закінчення строку перебування в Резерві; звільнення або припинення повноважень судді; зміни до Резерву вносяться на підставі рішення Комісії.

Отже, наявна норма в Порядку проходження початкової підготовки судді в Національній школі суддів України щодо надсилання до суду за місцем роботи судді та до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України копії (витягу) наказу Національної школи суддів України про відрахування з початкової підготовки не має подальшої унормованої процедури вирішення питання щодо такого судді та дій, які має вчинити Вища кваліфікаційна комісія суддів України.

На законодавчому рівні визначено, що суддю можна притягти до дисциплінарної відповідальності за непроходження суддею початкової підготовки. Щодо застосування дисциплінарного стягнення необхідно зазначити, що положення ст. 109 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” залишає права обрання виду дисциплінарного стягнення за органом, що здійснює дисциплінарне провадження.

Відповідно до частин 1 та 2 ст. 109 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” до суддів може застосовуватися дисциплінарне стягнення у виді: 1) попередження; 2) догани – з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом одного місяця; 3) суворої догани – з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом трьох місяців; 4) подання про тимчасове (від одного до шести місяців) відсторонення від здійснення правосуддя – з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді та обов’язковим направленням судді до Національної школи суддів України для проходження курсу підвищення кваліфікації, визначеного органом, що здійснює дисциплінарне провадження щодо суддів, та подальшим кваліфікаційним оцінюванням для підтвердження здатності судді здійснювати правосуддя у відповідному суді; 5) подання про переведення судді до суду нижчого рівня; 6) подання про звільнення судді з посади.

¹³ Положення про порядок складання кваліфікаційного іспиту та методику оцінювання кандидатів. Затверджено рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 19 червня 2024 р. № 185/зп-24 <<https://vkksu.gov.ua/news/komisiya-zatverdyla-polozhennya-pro-poryadok-skladannya-kvalifikatsiynogo-ispitu-ta-metodyku>> (дата звернення 16.12.2024).

Під час обрання виду дисциплінарного стягнення стосовно судді враховуються характер дисциплінарного проступку, його наслідки, особа судді, ступінь його вини, наявність інших дисциплінарних стягнень, інші обставини, що впливають на можливість притягнення судді до дисциплінарної відповідальності. Дисциплінарне стягнення застосовується з урахуванням принципу пропорційності.

Порядок проходження початкової підготовки судді в Національній школі суддів України передбачає, що початкова підготовка включає теоретично-практичну підготовку судді та полягає у формуванні фахових умінь, навичок, належної професійної культури та психологічну адаптацію до професії судді. Метою початкової підготовки є отримання суддею, в якого при призначенні на посаду відсутній стаж роботи на посаді судді практичних навичок роботи в суді, допомогти розвинути особисті якості та набуті професійні уміння і навички, необхідних для якісного виконання обов'язків судді, забезпечення гарантування прав особи та основоположних свобод, дотримання норм етики, забезпечення безсторонності та справедливого публічного розгляду справи в розумні строки.

Отже, суддя, який не пройшов початкової підготовки судді, зокрема, не набув вказаних фахових основ роботи на посаді судді, очевидно, й не спроможний працювати суддею.

Професія судді є однією з найбільш складних юридичних професій. У діяльності судді реалізується значна кількість спеціальних якостей, навичок та вмінь особи, які складають відповідну систему і входять до структури особистості судді, що своєю чергою формує та визначає його творчий потенціал та індивідуальний стиль професійної діяльності. Нервові перевантаження часто поглиблюються порушеннями звичного режиму життєдіяльності, зменшенням часу, який людина витрачає на відпочинок, у сукупності це може призводити до розвитку емоційної нестійкості, що може мати прояв у вигляді зниження комунікативної компетентності.

За таких обставин видається за необхідне законодавчо визначити вид дисциплінарного стягнення – подання про звільнення з посади судді, яке має бути застосовано до судді у випадку непроходження початкової підготовки судді.

Отже, від того, наскільки законодавець чітко і юридично визначено викладе правову позицію щодо призначення та звільнення суддів, залежатиме як доля самої судової влади, так і доля всієї держави. Незалежність суддів, кожного особисто та судової гілки влади загалом, напряму пов'язана із суб'єктивним складом так званого кадрового питання, яке посідає далеко не останнє місце в житті держави.

Принцип незалежності суддів визначено у статтях 86, 87 Федерального конституційного закону Австрії. Виходячи із змісту цих двох статей, австрійський суд тлумачить незалежність при розгляді справ та особисту незалежність. Суддя повинен, як фактично, так і з правової точки зору, здійснювати правосуддя незалежно від волі управління. Це передусім означає свободу

від вказівок¹⁴. Статутні аспекти незалежності пов'язані з принципами формування судової системи, порядком формування корпусу суддів¹⁵.

Незалежність суддів може залишитися декларативним положенням, якщо в державі не будуть існувати необхідні механізми її забезпечення¹⁶, констатується необхідність проведення науково обґрунтованої реформи всієї правової системи України¹⁷.

Судова влада – це права судових органів, якими вони наділені за законом, можливість здійснювати широкі юрисдикційні повноваження; це правовий статус судів, їх місце як особливих органів державної влади¹⁸.

Авторка доходить висновку, що, розглядаючи питання про сутність і значення конституційно-правових аспектів формування суддівського корпусу, потрібно виходити із необхідності чіткого врегулювання на законодавчому рівні конституційного принципу незалежності судової гілки влади, що потребує й особливого підходу до формування законодавчої бази реалізації кадрової політики щодо добору високопрофесійних кадрів.

Судова влада зобов'язана діяти згідно з Конституцією і законами України, і в цьому проявляється державно-владна сила судової влади, яка, ефективно здійснюючи свої повноваження, не повинна нехтувати своїми принципами, має завжди діяти в ім'я закону й справедливості. Саме висока місія суду дає можливість розбудовувати громадянське суспільство, члени якого користуються широким колом прав і свобод, а всі їх взаємовідносини будуються на основі права.

REFERENCES

Bibliography

Authored books

1. Hroshevyi Yu, Marochkin I, *Orhany sudovoi vlady v Ukraini* (In Yure 1997).
2. Leko B, *Yurydychna etyka: navchalnyi posibnyk* (Knyhy – XXI 2008).
3. Shyshkin V, *Sudovi systemy krain svitu. U 3-kh kn. Kn. 1: navchalnyi posibnyk* (Iurinkom Inter 2001) 311–313.

Journal articles

4. Vinokurova L, 'Sudova systema v Ukraini: neobkhdnist reformuvannia' [2007] 32 Aktualni problemy polityky. Zbirnyk naukovykh prats 111–119.
5. Zadorozhnyi O, Hnatovskyi M, 'Pravova systema Ukrainy v yevropeiskomu pravovomu prostori' [2002] 2 Ukrainyskyi chasopys mizhnarodnoho prava 29–32.
6. Stefaniuk V, 'Sudova vlada yak osnovna yurydychna harantiia zakhystu prav i svobod liudyny i hromadianyna v Ukraini' [2001] 1 Pravo Ukrainy 5–16.

¹⁴ В Шишкін, *Судові системи країн світу. У 3-х кн. Кн. 1: навчальний посібник* (Юрінком Інтер 2001) 311–313.

¹⁵ Ю Грошевий, І Марочкін, *Органи судової влади в Україні* (Ін Юре 1997) 10–12.

¹⁶ В Стефанюк, 'Судова влада як основна юридична гарантія захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні' [2001] 1 Право України 5–16.

¹⁷ О Задорожній, М Гнатовський, 'Правова система України в європейському правовому просторі' [2002] 2 Український часопис міжнародного права 29–32.

¹⁸ Б Лєко, *Юридична етика: навчальний посібник* (Книги – XXI 2008) 15.

SOME COMPONENTS OF THE JUDGE'S POSITION IN UKRAINE

ABSTRACT. The article examines the issues of ensuring the formation of an effective, independent judicial corps of Ukraine. The author draws attention to the little-studied issue of the procedure for acquiring the powers of a judge in Ukraine, as well as certain aspects that may lead to the deprivation of the status of a judge. The need to standardize the procedure for completing the initial training of a judge is noted, taking into account the provisions of paragraph 14¹ of part one of article 106 of the Law of Ukraine "On the Judiciary and the Status of Judges".

The degree of people's trust in the government determines the level of democratization of society, its attitude to such concepts as patriotism, loyalty, unity in relation to national ideas and goals, and the desire to build a democratic, legal state that can guarantee its citizens well-being and prosperity.

The judiciary is obliged to act in accordance with the Constitution and laws of Ukraine, and this is a manifestation of the state-power of the judiciary, which must not neglect its principles and must always act in the name of law and justice. It is the high mission of the court that makes it possible to build a civil society, whose members and their associations enjoy a wide range of rights and freedoms, and all their relationships are built on the basis of law.

The *purpose of the article* is to highlight the importance and relevance of studying the legislative establishment of the procedure and conditions for failure to undergo initial training by a judge who has no experience in the judge's position, as well as a clear determination of the disciplinary penalty that should be imposed on a judge for failure to undergo the specified training.

Ukraine is in a state of constant search and improvement of ways to form an independent judicial branch of power. However, these processes should not slow down the activity of the court and its replenishment with new judges, because life does not stand still and the judicial corps needs constant renewal.

The formation of a judicial corps from among the individuals who are most suitable for the position of judge in terms of their professional and personal qualities is one of the key aspects of the successful completion of judicial reform and the creation of a strong and independent judiciary that has high authority in society.

The author draws conclusions regarding: the feasibility of a comprehensive consideration of the issue of the effectiveness of the judicial corps in Ukraine; the importance of drawing attention to the issue of the formation of the judicial corps; the need to apply transparent and understandable procedures for occupying the position of judge, which have clear legislative regulation, in order to prevent the use of subjective factors or the influence of third parties.

KEYWORDS: judiciary; judge; initial training of a judge; disciplinary liability of a judge; independence of judges.